

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.



PERIODICH SATIRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.



TEODORO RITTER.

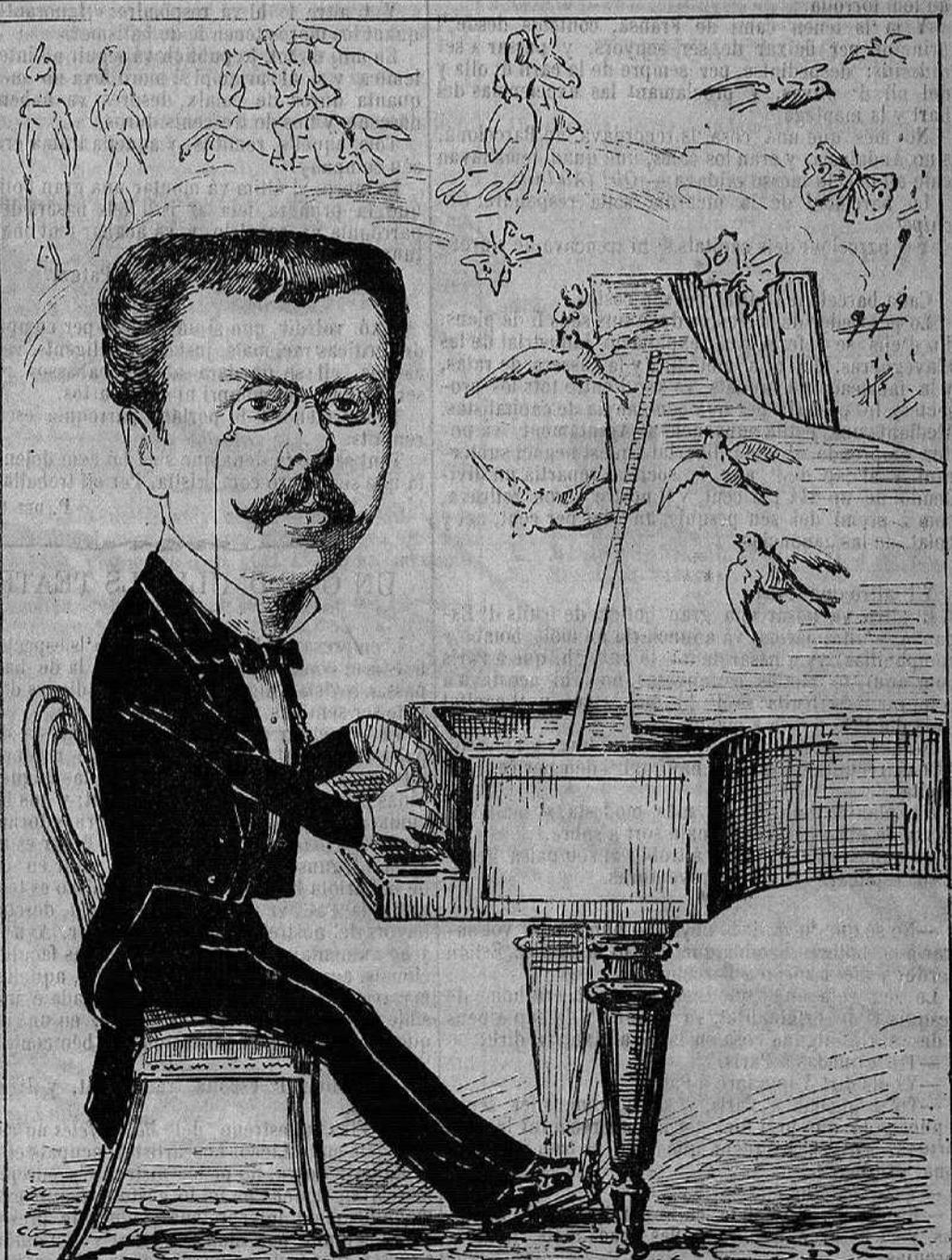
Miréuse'l... Son viu anhel
lè per joguinas las reglas:
quan acaricia las teclas
las teclas veuen lo cel.

Y'l públich, no sap perqué,
esclau de tanta dulsura,
arrobat, plé de ternura
al cel s' eleva també.

Una Tecla, noya hermosa,
que a n' en Ritter escoltava,
entusiasmada exclamava:
¡Quina m' més primorosa!

«Ell es lo mèu bell ideal,
si fos solter y 'm volia,
sens cap esfors l' hi daria
mil cops lo si natural.»

Quantas com aquesta n' hi han
que havent sentit aquests dies
de 'n Ritter las fantasias
de nit lo somiarán!



Teodoro Ritter.

UN MEDI DE FER FORTUNA.

Un lector de l' *Esquella* ns escriu una carta del *teñor* següent:

«Sr. Director de l' *Esquella*: ¿Y donchs que hém de fer? ¿Que ja no llegeix lo *Diluvio*? Mirí que aquell Sr. critich artistich que vá pendre jceguera inaudita! un bocelo de dos metres per un quadro de més de cinquanta pams, continua fent de las sevás, y fins a vosté per ferlo cremar, l' hi ha tret lo motiu de *Burinot*. Mirí que continua anant á ca'n Parés á veure quadros y fer criticas, valentse de una gramática tant estrastralaria, que fins emplea la paraula *ensfarinado*, com si á un quadro l' haguessin de fregir com una sardina! Mirí que segueix ab la mateixa deria de sempre!..

«Jo 'm creya que en lo número passat continuaria aquella campanya ab tant de brillo comensada.

«Y no obstant no duya ni una paraula de aquell célebre critich, y 'm vá fer gastar dos quartos inutilment.

«Y donchs qu' hém de fer, Sr. director?

«Espero la resposta en lo próxim número, y entre tant mani y disposi del seu constant lector, que l' hi desitja molts anys de vida:

BALDIRI PATUM.

Aqui va la nostra resposta:

Sr. Patum: l' hi agrahim lo recort, y estém disposts a donarli esplicacions. Al bou per la banya, al home per la paraula, y al critich aquell.... Vaja, per lo que respecta á aquell critich, ab un petit quènto contestaré al vosté y á ell.

Escolti:

Dos barcelonins, cansats de aquest ditzós Barcelona, ván determinar anar-se'n á Paris.

—Paris, deya un d'ells, es una gran ciutat; allá 'ls homes de mèrit, com nosaltres, tot desseguit troban sortida. Jo tinc ciència y picardia, tú tens capital y esperit d' empresa, y molt serà que al arribar a Paris no fém forrolla.

Y ja 'ls tenen camí de Fransa, contents desde el principi per deixar de ser senyors, y passar á ser *mussius*; despedintse per sempre de la carn d' olla y del oli d' olivas, y proclamant las excelencies del llart y la mantega.

No més que una cosa 'ls recordava, no Barcelona, sino Andalusia, y eran los cafés, que quan demanaven café ab llet, lo mosso cridava: —*Ole!* (*Au lait*).

Lo barceloni de la picardia solia respondre: *Cachipé!*

Y 'l barceloni dels capitals s' hi trencava de riure.

Cada barceloni vā tirar pèl seu costat.

Lo posseidor de la ciència duya uns sens fi de plans. Un d'ells se referia á l' explotació industrial de las clavegueras. La cria metòdica y la cassera de ratas, y la fabricació de guants, vā ser d'entre tots los projectes, lo preferit per una companyia de capitalistes. Mediante una petita subvenció al Ajuntament, vā poder emprende ab tota llibertat aquest negoci subterrani, y al cap de l' any, la societat repartia un dividendo de un 214 per cent, y 'l nostre heroe retirava, com a premi del seu pesquis, un vint per cent, net y pelat, de las ganancies.

Y l' altre l' hi vā responder: «Ignorant! De desde quant los moros tenen fe de batisme?»

En mitj de tot, lo públich vā seguir ab interès la polémica, y si al principi 'l moro feya no més que cinquanta duros de calaix, després vā haberhi dias de descents y fins de trescents duros.

Tots aquells remits, y aquella trama era obra del seu company.

Lo moro, al últim vā montar una gran botiga, millor que la primera, feta al istil dels basars de Tunis; la parroquia vā seguirlo, y vā acabar fent una gran fortuna.

Y aquí s' acaba 'l quènto, Sr. Patum.

Aixó vol dir, que si un critich, per compte de vendre criticas racionals, justas e inteligents, ven *xufas* y *cacaus*, ell se quedará ab los cabassos plens, y no seré jo qui n' hi compri ni dos quartos.

Y molt menos l' hi portare parroquia escribindli 'ls remits.

Tant se me 'n dona que siga bò com dolent; tant me fá que siga moro com cristià. Per ell treballa.

P. DEL O.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

L' empresa del Principal reforça 'ls espectacles confiats á la companyia dramática y á la de ball, fentnos passar revista a algunas celebritats, dignes d' exhibirse y de ser sentidas.

Va començar ab en Fortuny, violinista de mèrit y paisà nostre, al qual se l' hi han de regoneixe facultats genials, que serian superiors si las hagués condutidas per medi de un estudi pacient; y 'ns ha proporcionat després la satisfacció de fernes tornar á sentir al celebre pianista Teodoro Ritter. Ritter es una maravilla. Alguns anys endarrera vā venir en companyia de la Carlota Patti, y 'l teatro del Circo es testimoni de que si la Patti vā agradar, lo pianista, desconegut fins llavors del nostre públich, vā fanatisar. Avuy conserva y ha augmentat, si es possible, aquellas facultats excepcionals, aquella seguretat de pulsació, aquella limpiesa maravillosa, y aquella manera delicada e incomprendible d' interpretar pessas difícils, en un instrument que son molts los que 'l saluden y bén contats los que 'l dominan.

Lo públich l' escolta transportat, y l' ompla d' aplausos.

Fins al estreno del *Mefistófeles* no cal esperar novedats en lo Liceo. Los artistas, ocupats en l' estudi d' aquesta ópera, no poden distreure's ensejantne cap mos. Aixis donchs ha fet lo gasto *Crispino é la comare* magnificament interpretada, *Aida* que prescindint de algun cantant, pot molt bén anar y *Sonámbula*.... D' aquesta dispensinme de dirne res. Si 'l pobre Bellini hagués hagut de comensar la carrera en lo Liceo, hau-

ria vist morir la *Sonámbula* y la *Norma*; pero ell en cambi hauria fet pagar ab pena de la vida l' atreviment opericida de alguns artistas.

.., Al Circo ab *Pepe Hillo* y *Pan y toros* fan forrolla. Aquestas sarsuelas tauròmacas son verdaderas corridas d' hivern.

.., La companyia dramática del Liceo, á més del *Registro de la policía*, representa altres obres del modern repertori, com per exemple *Lo que vale el talento* y demostra per medi de conjunts molt satisfactoris *Lo que vale* l' aplicació, l' estudi y l' cuidado. .., A Romea continuan explotant *Lo dir de la gent* y estrenant obres com *La Cruz del habito* més notable per la seva verificació, que per las sevás condicions dramáticas.

N. N. N.

MONEDA CORRENT.

DIÁLECHS CASSATS AL VOL.

Mira, ¡vénus aquell que passa
allà, prop d' aquell fanal?

—Aquell que vā ab gran catxassa?

—Si. De tota nostra rassa:

es lo més original.

Ab sa renda 'n te de sobras;

té trenta duros mensuals;

doncas per fer bonas obres.

ne dona quinze 'n' als pobres.

—O es molt burro, o es molt fàs.

—Troba un dia una cartera

tota plena de dinés;

y sabent l' amo qui era

la vā tornar sens esperar.

—Aquest home no fá 'i pes.

—Si acas troba que en la bossa

té moneda de llautó,

tant si es petita com groasa,

per no enganyar, la destrossa.

—Aquest home no està bò.

—Piedejaba ab un falsari,

y després d' haber guanyat

vā perdoná á son contrari.

—Aquest home té desvari,

es un boig ben remata.

—Mira, ¡veus aquell que passa

tant tibat, qu' es alt y gros?

—Que dú aquell a levitassa?

—Just. De tota nostra rassa

se pot se 'l més misteriós,

A bolsista vā posar-se

y falsifica papé;

de presó no vā escaparse,

y ara torna á passejarse.

—Aquest si que s' enten bò.

—Va acometer una empresa

y per últim ha quebrat

causant de molts la pobreza,

mientras ell d' or ha fet presa.

—Si qu' es bén espavilat.

—De vestit sempre varia

cada ivern y cada istiu,

y com de sastre cambia

de pagar may vó lo dia.

—Vaya un fulano més viu.

—Va enganyá a una noya honrada

prometent se 'l seu marit,

y la deixá abandonada.

—Quina testa més tremenda,

aquest si qu' es aixerit!

BALDOMERO ESCUDÉ VILA.

ESQUELLOTS.

No digan que l' Ajuntament de Barcelona té molta sort. Se presenta un Sr. Bosch y Loredo que acreda, segons diuen, 18,784 pescetas de la caixa municipal, y ab un desprendiment que no s' esplica, rebaixa 'l deute, y 's dona per pagat y satisfet ab la cantitat de 12,000 no més.

Pero vels'hi aqui que tot de un plegat salta en Cabot, home escéptich, que no creu ab la virtut, ni ab lo desinterés, ni ab las miracles y procura averiguar los motius de aquesta considerable rebaixa.

¡Inútil curiositat! La majoria del Ajuntament se fa 'l desentès, y 'l dictamen s' aproba por una gran majoria.

* * *

Lo Sr. Cabot vā contar un quènto.

«Hi havia un jove lleig, pobre y desgraciat, que quan buscava un partit corresponent á la seva situació y á la seva butxaca, solia sempre recullir una carabassa.

Un dia ván oferirli una pubilla molt caya, y 'l pobrecito no creyent tanta ventura, vā exclamar:

—Jove, guapa y rica... y me la donan... Vaja, aixó no pot ser.»

La comparació es de mà mestre. Lo nostre ajuntament es lleig, pobre y desgraciat. La pubilla es la rebixa del Sr. Bosch....

Vaja que no pot ser á no ser que la cosa porti qua!

A Madrid s' ha prohibit que 'ls frares vajan pels carrers vestint d' aquells trajes que van desterrarse d' Espanya al' any 35.

Altra cosa haurian de prohibir. Lo ditxo diu: «*El hábito no hace al monje.*» *

Sobre l' expulsió del frares y l' acollida que alguns fanàtics los hi han donat á casa seva, un periòdic de París conta una anecdota divertida.

Se tracta de un pèrdis, sense ofici ni benefici, que 'l han tret de la dispensa. Quan se troba al carrer sense taula ni teulada y plé de gana, medita un plan y l' executa.

Se'n vá á un sastre de teatros, l' hi lloga un habit de caputxi, y ab los ulls baixos se presenta á casa de una família devota.

—Jo soch un dels perseguits, exclama ab véu gansosa. «Poden fer alguna cosa per un pobre caputxi?»

Lo senyor y la senyora y la família l' hi besan la mà ab respecte, y l' hi ofereixen l' honra de recullirlo.

Lo frare fingit, butxaquejant ab molta serenitat diu:

—Vaig á ensenyarlos los documents...

—Fugi d' aquí, exclama l' amo de la casa... Vol callar...

—Y aquí 'm tens bén pascut y bén obsequiat, deya 'l frare, contant l' aventura á un company de glorias y fatigas... Y encare hi ha més...

—Y donchs?

—Res: que la senyora qu' es una galant jamona, m' ha posat un gran carinyo, y are s' ha emprenyat en que la confessi... En fi, *nada*, ganga complerta!

Una advertència:

Si algú tracta alguna vegada de detenirlos pretestant qu' es de la policia secreta, cridin á un municipal.

Dias endarrera eran tres galifardets que volien apoderar-se de un honrat industrial sent veure qu' eran de la policia secreta. Aquest va demanar ausili á una pareja de municipals, y 'ls municipals, al veure que aquells fulans no tenian documents, van durlos á la Ciutat.

Anavan per llana y ván sortirne esquilats.

Montseny se ha posat la caputxa blanca.

Y 'ls barcelonins hem près la capa, ó 'l rús per no ser ménos que Montseny.

**

Una escena d' hivern:

Un jove s' presenta a un basar y demana un rús.

—De quin preu lo vol? pregunta 'l dependent.

—Dels més baratos que tingan

N' hi proban un que se l' hi posa bè, y al preguntar lo preu n' hi demanan set duros.

—No n' hi volia gastar més que cinch, diu lo jove.

—Llavors, no 'l podem servir.

—Escolti, replica 'l jove, repensantse: fet y fet aquest rús es massa llarch, no me 'n podrian retallar un parell de duros?

Ab una setmana á Madrid hi ha hagut nou suicidis.

Ja es una tarifa una mica massa carregada.

Un filàntropo deya. —Lo suïcidi es un delicto y jo 'l castigaria de una manera ferçosa. A tot suïcida que realisés lo seu intent, lo que ménos lo condemnaria á presiri per tota la vida.

A la Curia d' aquest bisbat s' ha descobert que un individuo era casat tres vegades.

Ja 'm sembla que 'l veig. Serà un subjecte molt devot, de molt bonas costums, y molt capàs de pendre's al peu de la llitra tots los concells de la gent de sotana.

—Sobre tot, germà, devia dirli 'l confes, sobre tot freqüent 'ls sagraments.

Y ell que sab molt bè que 'l matrimoni es un sacrament, vinga casar-se y fora.

S' ha sollicitat permis del prefecte de Policia de París per celebrar en lo Palacio de la Industria una exposició de donas guapass.

Es una bona idea.

—Magifica exposició de *ganes*! deya un andalús.

Un eco americà: L' escena passa á Nova York.

Entra un senyor á casa de un armer y l' hi demana un revòlver.

—Aquí en té un de molt bonich: es un magnific revòlver de familiá.

—De familiá? Espliquis.

—Jo l' hi diré: es com véu, de sis tiros: un parell de balas per la seva senyora, un altre parell pel destructor de la seva felicitat, y després, las dos restants per vostè. Ja 'u véu, un revòlver de última moda. En quinze días, n' hi venut un grapat de dotzenas, com a regalo de bodas.

Per ideas magnas no hi ha com Barcelona.

Es cert que 'l cementiri del Poble Nou era un perill

per una important barriada de Barcelona. Per lo tant no hi ha més que tancarlo y obrirne un' altre.

Se busca 'l terreno y 's troba entre Horta y Sant Andreu, en un siti anomenat la *Torre del Pardals*.

Es magnific, molt ben situat, i totas las condicions, no més hi ha una cosa.

Que per sota del terreno passa l' agua de Dos Rius y l' agua de Moncada. Lo qual donará per resultat que 'ls vius nos beurem las filtracions dels morts.

En mitj de tot hi ha un remey molt senzill, per evitar desgracias.

—Deixar de beure agua y beure vi á tot pasto.

A Granada un home vá acostarse al sereno, dihentli:

—Bona nit y bona hora.

—¿Qué se l' hi ofereix? vá preguntar lo sereno.

—Vinch perque fassa l' obsequi de durme á la presó. N' hi fet una de molt crespa, y 'm sabria greu que no m' agafessin.

Lo sereno l' vá complaure.

Al menys si hi ha molts presos que s' escapan, hi ha criminals que sollicitan l' ingrés.

Per gent de bon humor, Andalucía.

Are qu' es moda això del extrems, vaig á buscarme un.

—Saben qui es l' extrém del home pur y casto?

No acariciar ni menos una quimera.

Rétol posat al aparador de un negociant de objectes piadosos:

«*Gran liquidacion de vírgenes de porcelana y de barro.*»

QUENTOS.

Va morir intestat un pare de familia y 'ls germans que quedaven se varen partir l' herència; y mentres tots menos un van colocar los seus interessos á casa de un banquer, l' altre qu' era un calavera desfet vá ferse mal bé la seva part en quatre dies.

Al cap de poch temps lo banquer vá quèbrar, y l' calavera deya.

—Digas que si jo arribo á fiarne de aquest pillet, me deixa pelat com una rata.

A la columna Vendome de París qu' es molt alta hi ha una porteta, una escala de caragol interior, y un porter encarregat de acompanyar als curiosos que desitjan pujar fins al cap-de-munt.

Eran las sis de la tarda, l' hora en que 'l porter acostuma á tancar la porta y retirarse.

—Fassa 'l favor, digué un jove, deixim entrar.

—Dispensi; pero son tas, sis, observá 'l porter.

—No importa; deixim entrar, tanqui la porta y retiri.

—Si, y per hont sortirà?

—Ja m' hi fet compte de sortir pel cap-de-munt. Era un suïcida.

A l' estació de Ripoll, pochs días després de l' inauguració del carril, se presenta un pagès que vol anar á Vich, y que no sab com s' ho ha de compondre.

—Escoltéu company, com ho tinc de fer per anar á Vich? pregunta á la primera persona ab qui 's topa.

—Primer de tot hieu de prendre bitllet.

Lo pagès observa que hi ha un coix á l' estació que vén bitlles de la rifa, y 'n pren un del Hospital.

—¿Y are? digué 'l pagès.

Tothom se vá fer un panxó de riure.

Alguns compadescuts de la seva bona fé, van acompanyarlo á la reixa, y l' hi van fer prendre bitllet per Vich.

—Veyeu! l' hi deyan: això es com los cotxes, sino qu' en lloc de donarvos una papeleta vos donan un cartró.

Després van acompanyarlo á la sala d' espera, advertintli que quan obrissen la porta sortirà ab l' altra gent y puix al tren.

Lo bon home ja feya mitj quart que s' esperava y estava plé de impaciència, per lo que preguntá al revisor que hi havia á la porta:

—¿Qué n' hi ha per molt?

—Mitja horeta curta, digué l' empleat.

—Ja veurà, jo començo á passar.... Mentre tant estirerà las camas. Si per cas quan lo carril me trobi, ja parerà una mica.

Una mare parlant ab repulsió de l' educació massa seria que alguns donan als seus fills, ensenyantlos á fingir y cohibintlos, deya:

—Francament, las criatures massa serias no m' agradan. Veji 'ls meus fills. Los meus fills tots són naturals!

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
La primera tota sola
es membre del cos humà;
al infant diuen *dos-doble*
los que parlen castellà.

La tercera es una nota
de l' escala musical
y 'l tot nom de una donzell
ab qui 'm casaré aviat.

TIXA XICH DE M. DE R.

II.
La primera no es barato
segona tampoch dolent:
treginant total Climent
se posa com un mulato.

EUDALT SALA.

SINONIMIA.

Si 't tires may dintre un tot
tot total ne sortirás;
sens ser tot fanger no 's pot
y si u probas no podrás.

UN TAPE.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6 7 8 —Nom de dona.
6 5 2 3 2 8 7 8 —Idem.
8 5 8 3 2 8 —Idem.
8 7 8 —Idem.
6 5 2 3 2 8 —Idem.
5 8 7 6 3 8 —Idem.

Ex-BOLETA N.º 2.

TRIÀNGUL.

Omplir los pichs ab lletras que llegides vertical y horizontalment digan: 1.º ratlla un animal tendre; 2.º un liquit tuatuós, y la 3.ª la qualitat de un objecte pla.

REMOLL.

TRENCA-CLOSCAS.

Revolca.

Ab aquestas lletras degudament combinadas, formar le nom de una vila catalana.

ANGEL SALABERN.

GEROGLIFICH.

U q N u C i O m P
l ne O m O

LO DEL LLOREGAT.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.º —Castelltersol.

2. IDEM 2.º —Reparo.

3. ENDEVINALLA —Cals.

4. MUDANSA —Gil, fil, mil.

5. ROMBO DE PARAULAS —

Pas

Palau

Sal

U

6. CONVERSA —Norma.

7. COMBINACIÓ NUMÉRICA —7 3 9 5 6

9 7 3 5

3 6 5 9 7

5 7 3 6 9

9 6 5 7 3

8. GEROLÍFICH —Déu està entre sants.

ANUNCIS.

ALMANACHS AMERICANS DE PARET.

AB XARADAS, EPÍGRAMAS, ENDEVINALLES Y FINES GUÍSATS PER LAS CUINERAS.

Gran assortit per tots los gustos y totas las fortunats. Dibujos variats, cromos perfectes, incrustacions d' or, formes distintas y elegants, tamanyos de totas classes y preus haràtissims, desde 2 rals fins a 18. Tot això ho trobaran en la llibreria de 'n Lopez, Rambla del mitj, 20. Vajin a veure'l s' y se convenceran que no exagerém.

VENTA AL PER MAJOR Y MENOR. Als correspon-sals s' otorgan grans rebaixas.

CALENDARIOS ILUSTRADOS EN FORMA DE LIBRO.

Almanaque de la Ilustración, 8 rs.; de El Buitelo, con cromos, 8 rs.; de La Alegría, Chistes, Tio Carcoma, Bueno, bonito y barato, Hispano Americano, Quilit pesares, Enciclopédico, La Risa, Los Maridos, etc., todos con laminas a 4 rs. El Cencero, 2 rs. y El Cas-cabel 1 rs.—Se venden llibreria de Lopez, Rambla del Centro, 20.

Barcelona. Imp. de Lluís Tasse, Arch del Teatre, 21 y 23.

RECORTS Y REALITATS.



Sostindrém la barricada
tots plegats fins à la mort.



Y are aquí plegats arriban
digas frares, digas...



La moda tréu frares masclles
y 'ns dona frares famellas.



Y aquests posantse caputxas
son tant ridículs com elles.